

16 SEPTEMBER
2023

HISTORICKÁ
BUDOVA

TLAČOVÁ SPRÁVA NÁRODNÉHO DIVADLA KOŠICE

Amadeus ako odkaz do hoaxovej a fakeovej doby

Viete, kto spôsobil smrť Mozarta? No predsa Salieri, lebo mu závidel jeho talent. Určite sa každý s touto „pravdou“ už vo svojom živote stretol. Ako prvý ju zverejnil ruský básnik Alexander Puškin v svojej jednoaktovke *Mozart a Salieri*. Neskôr ju do opery preniesol Nikolaj Rimskij-Korsakov a na konci tohto reťazca fiktívnej pravdy bola slávna hra anglického dramatika Petra Shaffera a ešte slávnejší film Miloša Formana podľa tejto predlohy.

Tak ako to vlastne je? Môžete to zistiť v Národnom divadle Košice, ktoré už zajtra, 16. septembra, uvádza ako prvú premiéru novej sezóny inscenáciu Shafferovej hry v réžii Štefana Koenčiho. „Som rád, že sezónu otvoríme touto veľkolepou premiérou inscenácie vynikajúcej hry Petra Shaffera *Amadeus*, ktorá inšpirovala aj filmového režiséra Miloša Formana k ešte slávnejšiemu filmu. Túto premiéru venujeme profesorovi Karolovi Horákovi, ktorý sa v týchto dňoch dožil krásneho jubilea.“ Hovorí riaditeľ Činohry NDKE Anton Korenčí.

Podľa dramaturga Petra Himiča je *Amadeus* overeným a veľmi známym titulom. Košická inscenácia je siedma v poradí v slovenských divadlách od jej svetovej premiéry v novembri 1979. „Vždy vyvstáva otázka, prečo sa tento fiktívny príbeh len využívajúci historické fakty, stále objavuje na javiskách divadiel a inšpiruje iných umelcov. Po tom vynikajúcom oscarovom filme sa divadlá dostávajú trochu do nepríjemnej situácie, lebo diváci to zvyknú porovnávať. V našej inscenácii určite nekopírujeme film, nevraciam sa k textu cez film, ale priamo zo Shafferovho textu vychádzame a tak trochu sa snažíme ignorovať filmové spracovanie.“ Povedal o novej inscenácii dramaturg Peter Himič a k celému príbehu, ktorý určite väčšina z nás pozná dodal: „Je taká veta o celom tomto príbehu, ktorú by som parafrázoval: ‚Salieri nezabil Mozarta, ale Puškin zabil Salieriho‘. To presne vystihuje to, ako sa historický fakt využitý umelecky vynikajúco vo fikcii môže premeniť na to, že ho ľudia považujú za pravdu. Aj preto je táto inscenácia tak trochu aj odkazom do dnešnej hoaxovej a fakeovej doby, kde často veci fiktívne a vymyslené prijímame ako pravdy. A to je ten ďalší rozmer tejto inscenácie a veľmi dôležitý.“

Režisér Štefan Korenčí sa do košického divadla vrátil po trinástich rokoch a ako hovorí, je šťastný, že mohol na tomto krásnom texte pracovať v tomto krásnom divadle. „Poznám súbor, poznám divadlo. Pre mňa je najdôležitejšia nie faktografia, ale ústredný konflikt medzi priateľom Boha, teda Amadeom a Salierim, z ktorého sa stáva nepriateľ Boha. A táto ústredná téma je zasadená do historickej doby, do kontextu vzťahu týchto dvoch skladateľov.“ Približuje Štefan Korenčí inscenačné východiská. V Košiciach režíroval svojho času aj ďalší veľmi známy titul, hru *Obchodník s dažďom*, v ktorej titulnú postavu stvárnil Ivan Krúpa. Ten je hlavnou postavou aj v novej inscenácii, keď hrá postavu Antonia Salieriho. Rolu Wolfganga Amadea Mozarta stvárňuje Tomáš Dira. „Dúfam, že budem mať dosť síl na to, aby som odbrzdil tú ručnú brzdu herca Tomáša Dira a dokázal sa dokonale uvoľniť a ešte viac sa dostať do postavy Amadea. Som si istý, že diváci sa majú na čo tešiť a určite urobíme všetko pre to, aby to bolo divácky silné a kvalitné predstavenie.“ Zdôraznil herec Tomáš Dira. Jeho takmer už tradičnou partnerkou v postave Constanze Weber je herečka Lívia Michalčík Dujavová. Ako povedala, predstavenie sa už pod vedením režiséra a realizačného tímu narodilo a už bude len dospievať. „Moja postava prechádza v priebehu dvoch hodín obrovským prerodom a veľmi sa na predstavenia teším. Pozývam všetkých študentov, nadšencov opery, hudby aj divadla, lebo je to určite inscenácia pre široký okruh divákov.“ Pozýva Lívia Michalčík Dujavová.

Scénu pre novú inscenáciu navrhol Pavol Andraško, kostýmy Silvia Korenči Zubajová a známe Mozartove melódie do inscenácie upravil Miroslav Nemeč. Okrem už spomínaných titulných postávvidia diváci v novej inscenácii aj ďalších skvelých hercov košickej činohry Michala Soltésza ako Baróna von Swieten, Martina Stolára ako Jozefa II., Alenu Ďuránovú a Henrietu Kecerovú ako Chýrničky (Klebetnice) a Róberta Šudíka v postave Salieriho sluhu Ignáca Greybiga.

Nový *Amadeus* bude mať premiéry v sobotu 16. septembra a v nedeľu 17. septembra v Historickej budove NDKE.

Celú tlačovú besedu si môžete pozrieť na:

<https://www.facebook.com/ndke.sk/videos/323436480078784>.